

ILPO MIKKOLA, MAUNO VANTTAJA JA VOITTO KIVIHARJU

SUOMALAISTEN YK-SIVILIVIRKAMIESTEN KOKEMUKSIA MAAILMAN KRIISIALUEILLA

FIELD SERVICE

Suomalaisten YK-siviilivirkamiesten kokemuksia maailman kriisialueilla

Kirjan tarinat kansien väliin ovat koostaneet

Ilpo Mikkola
Mauno Vanttaja
ja
Voitto Kiviharju

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi
Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa
ISBN: 978-952-330-076-7

Copyright © 2015, Perinneyhdistys Kuneitran Kojootit Ry,
<http://perinneyhdistys.kuneitranksjootit.org>

Tämä kirja on omistettu suomalaisille Yhdistyneiden Kansakuntien
Field Service -siviilivirkamiehille ja heidän läheisilleen.

YK:ssa palvelleet siviilit samoin kuin rauhanturvaajat, ovat tehneet pitkän päivätyön, jotta konfliktin keskelle joutuneille annettaisiin edes pienen pieni toivon pilkahdus paremmasta tulevaisuudesta.

Sisällys

Lukijalle	5
Suomalaiset Field Service -siviilivirkailijat	9
Banks Anja	12
Fihlman Ensio, s.1941	23
Halme Rauno, s. 1946.....	41
Hellsten Sari	53
Holma Heikki, s. 1945	60
Hämäläinen Heikki, s. 1937	78
Juvonen Riikka	80
Kaukoranta Jorma, s. 1953	85
Kiviharju Voitto, s. 1957	89
Koli Markku, s. 1951	100
Loczi Eckehart, s.1947	106
Lyytinen Pekka s. 1948	123
Mantere Juha, s. 1970	127
Mikkola Ilpo, s. 1951.....	133
Niinikoski Pekka, s. 1945	185
Ojanen Aimo, s. 1943	224
Raitasaari Reijo s. 1946	229
Sollewijn Gelpke Elena	244
Syrjä Tauno, s. 1955	249
Tarkka Antti, s. 1951	291
Vanhakoski Heikki, s. 1955.....	295
Vanttaja Mauno, s. 1948.....	296
Vuorenmaa Heikki, s. 1949	331
Wielandt Lars s. 1944.....	334

Lukijalle

Kun YK:n rauhanturvatoiminta alkoi vuonna 1948 UNTSO¹:ssa, (United Nations Truce Supervision Organization) huomattiin varsin pian, että organisaatio tarvitsee kipeästi henkilökuntaa erilaisiin logistiikan ja hallinnon tukitehtäviin. Paikallista henkilökuntaa ei näihin tehtäviin sotatoimialueella voinut palkata. Alkuaikoina tuki järjestettiin YK:n päämajasta New Yorkista. Henkilökuntaa lainattiin myös YK:n muista kansainvälisistä palveluista.

Koska näytti siltä, että erityisosaamista tullaan tarvitsemaan pysyvästi, asiasta tehtyjen tutkimusten ja ehdotuksien pohjalta YK:n Yleiskokous hyväksyi päätöslauselman No. 252 kokouksessaan 22. marraskuuta 1949, jonka pohjalta Field Service-organisaatio perustettiin.

Uuden henkilöstöryhmän virallinen nimike oli Field Service Officer, FSO. Alkuaikoina turvallisuustehtäviin palkattiin pelkästään poliisi- tai sotilastaustan omaavia miehiä. Sen katsottiin takaavan jonkinlaisen fyysisen ja psyykkisen valmiuden vaikeissa oloissa suoritettavaan työhön. Lisäksi palkattiin sihteereitä, radiosähköttäjiä, viestiteknikkoja ja automekaanikkoja.

Vuosikymmenten ajan kaikki FSO:t aloittivat palveluksensa Jerusalemissa UNTSO-tarkkailijajärjestön palveluksessa, josta heidät aikaa myöten sijoitettiin muihin YK:n toimipaikkoihin ja usein uusiin tehtäviin ympäri maailman.

Ja maailmalla riitti työtä. YK:n rauhanturvatehtävät laajenivat perinteisistä rauhanturva- ja aselepoehtojen tarkkailutehtävistä demilitarisoituneiden vyöhykkeiden ja neutralisoituneiden alueiden suojeluun ja äänestyspaikkojen valvontaan, sekä osaltaan tuomaan lisäresursseja pakolaistoimintaan.

Ensimmäiset suomalaiset Field Service -miehet saapuivat UNTSO:on, Jerusalemiin 1960-luvulla. 1970-luvulla heitä liittyi enemmän. Muutamilla oli taustalla sotilaallista rauhanturvakokemusta, jolle YK-esikunta tuntui antavan arvoa. YK:n suomalaiset siviilityöntekijät, nuoudot FSO -sinipaidat, saivat paljon huomiota rauhanturvajoukoissa. Heidän elämästään, työstään, palkoista ja eläkkeistä liikkui mielikuvituksellisia tarinoita. Tarinat paisuivat kiertäessään huhupuheena.

¹ Yhdistyneiden kansakuntien vanhin rauhanturvaoperaatio, joka perustettiin 1948. Sen tehtävänä on valvoa Israelin itsenäisyssodan tulitauon ehtojen toteutumista Lähi-idässä. Se tukee alueella myös muita YK:n rauhanturvaoperaatioita.

Field Service -siviilit sotilasorganisaatiossa, kuten UNTSO:ssa, olivat alussa monille kummajainen ja kaikki eivät heitä hyväksyneet. Vuosien varrella ylimmät sotilasjohtajat tekivät useitakin ehdotuksia FS-henkilökunnan korvaamisesta vaikkapa toimiupseereilla samoista maista ja samantapaisin ehdoin kuten esimerkiksi sotilastarkkailijat. Kustannustehokkuus oli yleisimmin käytetty syy. YK:n esikunta New Yorkissa ei ehdotuksille kuitenkaan lämmennyt. Se halusi pitää kansainvälisen Field Service -henkilökuntansa rekrytoinnin ja kontrollin tiukasti itsellään.

Suurimmillaan yli 600 hengen, yli puolen sataa kansallisuutta edustanut monikansallinen Field Service-joukko on nyt kutistunut lähelle sataa. Marraskuussa 2014 jäljellä oli 122 Field Service -virkamiestä edustaen kolmeakymmentä eri kansallisuutta. Suomalaisia on YK:n Field Service palveluksessa eri puolilla maailmaa edelleen kuusi miestä. Naisia Field Service -organisaatiossa on palvellut vain muutamia, mutta ei yhtään suomalaista.

Field Service henkilöstössä on olemassa kaksi eri ryhmää; Field Service Officers (FSO) ja Field Service Officers Limited tai Local (FSL). Viimeksi mainitun ryhmän nimitys johtuu siitä, että heidän alkuperäinen nimittäminen oli yleensä vain yhtä tiettyä YK-operaatiota varten. Tämän kirjan kertomukset painottuvat etupäässä FSO-henkilöiden kokemuksiin.

Vuosien kuluessa YK:n kenttäpalveluhenkilökunta kehittyi, osin oman järjestelmällisen koulutuksensa ansiosta, tiukaksi, reagoivaksi ja tehokkaaksi joukoksi, jonka tehtävät olivat yksinomaan siviililuonteisia.

YK:n kenttähenkilökunnasta on tullut joukko miehiä ja naisia, joita käytetään usein epätavallisissa ja joskus vaarallisissakin tilanteissa heidän kokemuksensa takia. Heidän osaamisensa, vastuullisuutensa ja omistautumisensa on korkealla tasolla. Se on tärkeätä, koska YK:n kien muraisen ja tahmean byrokratian hallitseminen on joskus äärettömän vaikeata. Ei voi olettaa, että alueelle saapuva uusi sotilashenkilö tai poliisi osaisi YK:n pilkuntarkat säännöt.

Idea kirjasta

Joukko YK:n suomalaisia Field Service -organisaatiossa palvelleita henkilöitä kokoontui lounaalle Lahteen kesällä 2013. Virinneessä pöytäkeskustelussa heräsi ajatus siitä, että kokemukset, ainakin ne julkaisukelpoisimmat, olisi hyvä saada kansiin ennen kuin muistelijat kokonaan katoavat tai menettävät muistinsa.

Toimituskunta kirjan tekoon kasattiin samalta istumalta. Toimituskunnaksi ehdotettiin ja valittiin Mauno Vanttaja, Voitto Kiviharju ja poissa-olevana Ilpo Mikkola. Ensimmäisen videokokouksensa toimituskunta piti syksyllä 2013. Tämä siitä syystä, että Mauno Vanttaja talvehtii Dushanbessa, Tadzikistanissa, joka on hänen vaimonsa kotimaa.

Kahden vuorokauden palaveri, jossa käsiteltiin materiaalia ja yksityiskohtia pidettiin Hämeenlinnassa heinäkuussa 2014. Toimituskunta on pitänyt toisiinsa yhteyttä sähköpostitse, kaiken aikaa keskustellen kirjan tekoon liittyvistä kysymyksistä ja tarkennuksista.

”Suomalaisten YK-siviilivirkamiesten kokemuksia maailman kriisi-alueilla” on ensimmäinen YK:n Field Service henkilöstön työstä ja elämästä kertova kirja. Se kertoo turruttavasta ja joskus vaarallisestakin työstä ja ankeista työolosuhteista. Velvoitteita ja sääntöjä oli paljon noudatettavana, mutta oikeuksia ei niinkään. Perheet joutuivat joskus elämään sietämättömässä epätietoisuudessa, kun edes lomia ei voinut suunnitella varmuudella. Vaimoilla ei ollut mahdollisuutta työntekoon kuten Suomessa ja lapset joutuivat oudossa kulttuuriympäristössä vieraskieliseen kouluun. Asemapaikkojen vaihtelu oli vaikeata etenkin lapsille, joille kaveripiirin jättäminen oli kovin raskasta ja stressaavaa. Työmaan rasittavat kokemukset heijastuivat vääjäämättä perhe-elämään. Lyhyet lomat tai palvelusvapaat menivät usein pelkästään juoksevien asioiden hoitoon. Jatkuva epävarmuus saattoi aiheuttaa säröjä perhe-elämään ja moni avioliitto, ei pelkästään suomalaisten, rikkoutui tämän takia.

Tämän kirjan tarkoitus on kertoa Field Servicen elämästä niin kuin se oli ja edelleen on, ilman romanttisia maalailuja. Toimituskunta päätti, että se tapahtuu parhaiten, kun jokainen henkilökohtaisesti ja rehellisesti kertoo mieleensä jääneistä kokemuksista. Rosoisia tarinoita on editoitu ja muokattu mahdollisimman vähän, jos lainkaan. Katsoimme parhaaksi, että emme lisää kertomuksiin liikaa tarkennuksia tai yksityiskohtaisia selityksiä. Kertomukset maailman takapihoilta ovat karun suoraviivaisia ja todellisen FSO- elämän makuisia.

Koska Field Service-henkilökunta, suomalaiset siinä joukossa, oli ja on hajaantunut ympäri maailmaa, tehtävät ja olosuhteet vaihtelevat Afrikan viidakosta Siinain erämaahan ja kaikkeen siltä väliltä. Jokaisen kokemukset ovat olleet omia ja ainutlaatuisia. Tuntemukset on kerrottu omasta näkökulmasta, ilman poliittista johdantoa tai analyysia. Ne on kerrottu myös ilman esimiehen suostumusta ja sensurointia. Vaikka kaikkea on mahdoton sisällyttää kirjan sivuille, toivomme että kerrotut

tarinat antavat edes jonkinlaisen välähdyksenomaisen kuvan YK:n Field Service -elämästä ja tehtävistä, jotka aina tapahtuivat ja edelleen tapahtuvat lohduttomilla ja vaarallisilla konfliktialueilla. Niistä maailman media ei useinkaan ole kiinnostunut.

Tapahtumat paikan päällä saattavat näyttää ja tuntua erilaiselta kuin virallinen tiedotus antaa ymmärtää. Jopa erilaiselta kuin YK diplomaattisissa lausunnoissaan ilmoittaa. Kannanotot ja avautumiset, jos niitä jossakin ilmenee, ovat jokaisen henkilökohtaisia.

Kiitokset

Toimituskunta osoittaa lämpimät kiitokset Field Service -henkilöille ja heidän perheenjäsenilleen, jotka osallistuivat tämän kirjan toteuttamiseen, muistellen joskus vaikeitakin kokemuksiaan.

Kiitos myös ulkomaalaisille Field Service -kollegoille, jotka kertoivat seikkailuistaan suomalaisten parissa.

Kiitokset oikolukijoille Juha Saariselle ja Veikko Kiviharjulle. He esittivät hyviä huomioita.

Haluamme lisäksi kiittää YK:n rauhanturvatehtävissä toimineita sotilaita, joiden toimintaa Field Service kosketi ja jotka osaltaan osallistuivat kirjan kokoamiseen.

Kuva 1: FSO -lounas Lahdessa

Suomalaiset Field Service -siviilivirkailijat

Listassa saattaa olla epätarkkuuksia.

Sukunimi	Etunimi	FSO -aika
Ahonen	Reijo	1976 -1980
Elomaa	Vesa	1993
Fihlman	Ensio	1973–1976
Halme	Rauno	1971–2001
Heikkilä	Tapani	1980 luku
Hämäläinen	Heikki	1975–1997
Juvonen	Jukka	1992–jatkaa
Kankkunen	Mikko	2001–2014
Karpiola	Risto	1970 -luvun alku
Karhu	Onni	1985–1992
Karhunen	Timo	2002–jatkaa
Kaukoranta	Jouko	1991–jatkaa
Ketolainen	Olli	1992–jatkaa
Kiiski	Markku	1970-luvun alku
Kiviharju	Voitto	1989–1991
Koli	Markku	1992–1999
Kuikka	Kalevi	1974–2001
Leikas	Mauno	1972–1976, 1992–2006
Lyytinen	Pekka	1974–2008
Majuri	Raimo	1970 -luvun alku
Mantere	Juha	2000/1, 2006/8
Marttila	Ari	1993–jatkaa
Mikkelson	Ari	2001–jatkaa
Mikkola	Ilpo	1978–2010
Niinikoski	Pekka	1974–2004

Sukunimi	Etunimi	FSO-aika
Ohenoja	Leo	1975–1992
Ojanen	Aimo	1975–2003
Paananen	Pauli	1993–jatkaa
Paavilainen	Veikko	1975–1978
Peltola	Tauno	1989–jatkaa
Pulli	Veijo	1970 -luvun alku
Puustinen	Jukka	1993–jatkaa
Pöppönen	Veli	1982–2003
Raatikainen	Mika	1993–1997
Raitasaari	Reijo	1973–1975, 2000–2001
Rautiovaara	Seppo	1970 -luvun alku
Reini	Jorma	1970–1972
Ruuth	Sauli	1970–1980 luku
Salonen	Arto	1975–1989
Savander	Timo	1975–2001
Sokkeli	Pasi	2000 luvun alku
Syrjä	Tauno	1993–jatkaa
Tarkka	Antti	1978–2008
Uusitalo	Mauri	1973–2004
Vanhakoski	Heikki	1989–1991
Vanttaja	Mauno	1974–2006
Venäläinen	Erkki	1992
Wahlroos	Matti	1970 -luvun alku
Virtanen	Raimo	1980 -luvun alku
Vuorenmaa	Heikki	1970 -luvun alku
Åström	Jarl	1974–2003

Usea suomalainen on jäänyt YK-palveluksesta eläkkeelle täysin palvelleena. Eläkeiän saavutti aikaisemmin 60-vuotiaana, mutta ennenaikaiselle eläkkeelle oli mahdollista siirtyä jo 55 vuoden iässä. Eläkekertymä riippuu muun muassa palvelusvuosista. Nykyisin eläkeikä on 62 vuotta. Viimeisin uudistus on, että vuoden 2017 jälkeen on mahdollista palvella 65 ikävuoteen saakka.

Edesmenneet suomalaiset FSO:t

Heinsalmi	Heikki
Hilvo	Pertti
Kallio	Antti
Mikkola	Markku
Paaso	Jussi
Seppänen	Osmo
Säyrinen	Matti
Tarvainen	Risto

Kuva 2: UNTSO:n päämaja Jerusalemissa, Government House

Banks Anja

Kokemuksia Israelissa

Field Service perheen kauhujen yö Nahariassa

Terroristihyökkäys Nahariaan, Pohjois Israeliin 22. huhtikuuta 1979

Lauantai 21. huhtikuuta 1979 sarasti yhtä kauniina kuin kaikki keväiset ja kesäiset aamut Nahariassa. Voisimme käyttää päivän yhteiseen ajanviettoon, lasten kanssa rannalla pulikoimiseen, jäätelöbaarissa ja muussa mukavassa. Lapsilla olisi myös hyvin aikaa jatkaa mäkiautojen rakentamista, ennen kuin he lähtisivät takaisin illemmalla Jerusalemiin jatkaakseen koulunkäyntiään rentouttavan lomaviikon jälkeen. Ja minulla olisi aikaa hoitaa kotiaskareita sisareni ja hänen poikansa seuraavan viikon vierailua silmällä pitäen sekä valmistautua illan suuriin, kolmen naisen yhteisiin syntymäpäiväjuhliin. Tekemistä riittäisi, mutta päivästä tulisi silti leppoisan nautittava. Sitten oli vielä selvitettävä, järjestyisikö lasten kuljetus Jerusalemiin vielä illaksi, vai oliko heille löydettävä lapsenvahti. Lasten oli alun perin tarkoitus matkustaa Jerusalemiin Finn:n, ystäväperheen kanssa. He olivat tulleet viettämään lasten lomaviikkoa luoksemme. Valitettavasti torstaina heidän vanhimman teini-ikäisen poikansa ja isän välille oli syntynyt riita, ja isä oli päättänyt saman tien palata pesueensa kanssa Jerusalemiin.

Päivä oli kulunut mukavasti, kuin siivillä, ja aurinko alkoi laskea. Useista yrityksistämme huolimatta emme saaneet kyytiä lapsille Jerusalemiin, emmekä lastenvahtia. Lapset - Roni ja Sussi – sanoivat voivansa jäädä kahdestaan kotiin, jotta mieheni Roger ja minä pääsisimme juhliin. Päivä oli ollut niin nautittava ja rentouttava, että emme lopulta halunneetkaan mennä Rogerin kanssa juhlimaan, vaan jäimme mieluummin kotiin lasten kanssa. Vielä ennen viihtyisää koti-iltaa oli kuitenkin

kerättävä pihalta lasten rakennustarvikkeet ja mäkiautot. Varastoa ei ollut, eikä kellarikerroksen yhteisiin tiloihin niitä voinut laittaa, ei liioin pihallekaan jättää, joten ainoa vaihtoehto oli varastoida ne asuntonimme ulko-ovelle johtavalle käytävälle odottamaan seuraavaa viikonloppua. Lukittavalla rautaportilla yhteisestä rappukäytävästä erotettu käytävä oli onneksi noin kuuden metrin pituinen ja riittävän leveä, kerrostaloasuntonimme lisuke. Voi naapuri parkoja, kun he joutuisivat katsomaan tuota romukasaa viikon! No, ei niin kaunis näky naapureille, mutta mäkiauto-projekti oli lapsille erittäin tärkeä. Onneksi tässä maassa lapset ovat arvossaan!

Rauhallisen koti-illan jälkeen menimme kaikki tyytyväisinä ja hyvisä ajoin nukkumaan. Roger ja minä olimme hyvilläämme, että emme olleet jättäneet lapsia yksin ja että aamulla meidän ei tarvitsisi kärsiä väsymyksestä, eikä kohmelosta. Voisimme kaikki nukkua hiukan pitempään, syödä kunnollisen englantilaisen aamiaisen ja sitten lähteä levänneinä viemään lapsia Jerusalemiin. Mikä nautinto!

Haaveet rauhallisesta yönestä ja seuraavan päivän suunnitelmista romuttuivat täysin, kun kello 02:30 heräsimme hirvittävään paukkeeeseen. Itse kuvittelin, että yläkerran isäntä oli ampunut vaimonsa, sillä he riitelivät usein. Aviomiehellä oli hermot kireällä – että pitikin pimahtaa keskellä yötä. Roger kuitenkin ymmärsi mitä oli tapahtumassa ja kun Roni halusi mennä vessaan, hän sanoi: ”Istu pöntölle, mutta älä sytytä valoja, äläkä vedä vessaa.” Aloin ihmetellä, mistä oli kyse.

Roni oli juuri päässyt vessasta ulos, kun konekiväärien ryske toden teolla alkoi. Roger komensi kaikki kylpyhuoneeseen ja meidän piti olla ihan hiljaa. Minä konttasin hakemaan vasta herännyttä Sussia sängystä, ja yhdessä konttasimme kylpyhuoneeseen. Tuossa vaiheessa konekivääritulitus oli korviahuumaavaa. Roger tuli luokseni kylpyhuoneeseen hyvin vakavana ja kuiskasi menevänsä eteiseen oven vieressä sijaitsevan seinämän taakse. Näin suuren keittiöveitsen hänen kädessään... En tajunnut, mitä oli tapahtumassa, mutta jotenkin ymmärsin, että Roger valmistautui puolustamaan meitä ja tarvittaessa uhraamaan itsensä. Mitä varten? Miksi? Mitä tapahtuu?

Päästyämme kylpyhuoneeseen laitoin Ronin syvennykseen vessapytyn viereen niin matalaksi kuin mahdollista ja Sussin lavuaarin alle maakaamaan. Itse nojasin kylpyammeen reunaan. Pelkäsin ja yritin ymmärtää, mitä oli tapahtumassa. Päässäni pyöri, tuhannet kysymykset virtasivat mieleeni ja sitten yhtäkkiä kuin salaman iskusta tajuntaani tuli vastaus, että kyseessä oli terroristihyökkäys. Seuraava ajatus oli helpotus -

onneksi rautaportti tuli lukittua. Mutta tuota iloa ei kestänyt kuin muutamana sekunti, sillä muistin, että porttia ei ollut lukittu. Tuona hetkenä kauhistuttava pelko valtasi minut.

Olimme asuneet usean vuoden Israelissa ja hyvin tietoisia näistä PLF:n ja muiden vapautusjärjestöjen hyökkäysten tavoitteista. Tiesin siis, että he olivat tulleet hakemaan panttivankeja. Ottaisivatko he lapseni? Mitä lapsilleni tapahtuisi? Miten Rogerille kävisi...? Miten voin suojella heitä? Miten voin säästää heidän henkensä? Sitten seurasi kauhu, ahdistus, tuska, hätä... tunteet, joita en sanoin pysty kuvaamaan ja joille pelko on liian laimea ilmaisu. ”Miksi kukaan ei tule auttamaan meitä? Missä on Israelin armeija? Missä ovat erikoisjoukot...?”

Minun oli kuitenkin tehtävä kaikkeni näyttääkseni tyyneltä ja rauhalliselta, jotta en tartuttaisi sisälläni vellovaa karmea kauhua lapsiini. Rukoilin, pyysin apua Korkeimmalta ja aloin kuiskaten lohduttaa lapsiani, kaikki kyllä järjestyy, ei hätää... Sydäntäni särki, kun jouduin jättämään Ronin yksin vessapytyn suojaan, sillä muita ei sinne mahtunut. Itse suojasin Sussia lavuaarin alla niin hyvin kuin mahdollista. Jouduimme kaikki olemaan kylmällä lattialla - ikuisuuden... ”Hitto, että pitikin pestä kylpyhuoneen matot eilen...”

En koskaan ole pystynyt sanoin kuvaamaan noita puolentoista tunnin kauhun hetkiä, sitä tuskaa, joka sisintäni raastoi, pelkoa lasteni kohtalosta, avuttoman ihmisen pienuutta, odotusta, selviämmekö vai tapetaanko meidät.

Hyökkäyksen kulku

Terroristit olivat tulleet kumiveneellä Libanonista Naharian pohjoispuolella olevaan rantaan. He olivat menneet rannalla sijaitsevalle omakotitalolle, soittaneet ovikelloa ja puhuneet ovipuhelimeen arabiaksi. Rouva oli kysynyt, keitä he ovat, ja hänelle vastattiin: ”Seuralaisia.” Rouvalla olivat epäilykset heränneet. Hän oli mennyt yläkertaan, katsonut parvekkeelta ja heti ymmärtänyt vierailijoiden vaatteista, että kyseessä olivat terroristit. Sen jälkeen hän oli soittanut poliisille. Saavuttuaan poliisi ampui ilmaan varoituslaukauksia, jotka ensin pelästyttivät terroristit mutta yllätyksestä toivuttuaan ampuivat konekiväärisuihkulla apuun tulleen poliisin kuoliaaksi.

Vasta unesta heränneet ihmiset eivät kyenneet ymmärtämään paukkeen alkuperää, vaan kuvittelivat, että kyseessä on Katjusha-hyökkäys. Minäkin olin kuullut vain yhden pamauksen. Katjushoja oli useaan otteeseen ammuttu Libanonin puoleiselta raja-alueelta Israeliin, joten tuttuun tapaan asukkaita oli matkalla kellariin pommisuojaan. Tuolloin

rappukäytävän valot paloivat vain muutaman minuutin ajan – sammui-
vat itsestään ja sytytettiin taas. Se oli selkeä signaali terroristeille, että
talossa on elämää.

Kuulin, kun yläkerran perhe juoksi rappuja alas kohti pommisuoja-
ja isä kehotti perhettään kiirehtimään. Sitten hiljaisuus, arabiaa... Sydä-
meni hakkasi niin, että pelkäsin sen kuuluvan rappukäytävään.

Kolme terroristia oli saapunut rakennuksemme lasiselle ulko-ovelle
juuri, kun kolmannen kerroksen perheen isä Moshe oli kahden tyttären-
sä kanssa menossa pommisuojaan. Hänellä ei ollut muuta mahdollisuut-
ta kuin avata ulko-ovi tai tulla ammutuksi tyttärineen siihen paikkaan.
Kun Moshe avasi oven, hyökkääjät iskivät häntä konekiväärin perällä
päähän. Moshe ei kuitenkaan menettänyt tajuntaansa, vaan onnistui va-
lojen sammuesssa nousemaan ylös ja pakenemaan tyttäret kainalossaan
alas kellarikerrokseen. Isä ja tyttäret onnistuivat poistumaan rakennuk-
sesta kellarissa olevan ikkunan kautta ja piiloutumaan kadulla seisovan
auton alle.

Kun rappuja alas menossa olleet asukkaat näkivät terroristit, he pyör-
sivät ympäri. Asukkaat pakenivat takaisin asuntoihinsa vainoajat kan-
noillaan. Terroristit päätyivät asukkaiden perässä toisen kerroksen asun-
toon, jossa asuva isä Danny ja hänen nelivuotias tyttärensä Einat eivät
olleet ehtineet piiloon. Uskon, että Danny jättäytyi tahallaan viimeisek-
si, suojellakseen perhettään ja Einat oli isän estelyistä huolimatta jäänyt
hänen luokseen. Perheen äiti Smadar, heidän melkein kaksi vuotta van-
ha tyttärensä Yael ja Moshen vaimo olivat onnistuneet piiloutumaan
pesuhuoneen yläkomeroon, jota ei ollut helppo huomata. Yksi terroris-
teista etsi asunnosta lisää asukkaita, mutta ei onneksi löytänyt naisten ja
tytön piiloa. Toinen jäi vahtimaan panttivankeja ja kolmas suuntasi kul-
kunsu kohti saman kerroksen seuraavaa asuntoa. Hän ampui konekivää-
risuihkulla oven rikki päästäkseen sisään. Häntä kuitenkin odotti epä-
miellyttävä yllätys, sillä huoneiston eteläafrikkalainen juutalaisasukas
Charles oli asettunut ulko-ovelle johtavan kulmauksen taakse pieni ase
kädessään ja ampui tunkeutujaa tämän astuessa sisään. Tunkeutuja pu-
tosi lattialle, ja Charles ampui vielä toisen kerran – kylmäverisesti ja
varmistaen, että terroristi kuolisi, samalla riskeeraten oman henkensä.
Tästä muut terroristit hermostuivat, ampuivat kohti Charlesin asuntoa ja
samalla valmistautuivat pakenemaan Danny ja Einat panttivankeinaan.
Kuulin aivan selvästi, kuinka Danny rauhallisella äänellä tyyntytteli
Einatia, vaikka mitä todennäköisimmin arvasi oman kohtalonsa. Terror-
istien lähtö rakennuksestamme kellarin kautta oli kaikkea muuta kuin

rauhallinen. He ampuivat varmuuden vuoksi useita laukauksia pelotteeksi, jotta heitä ei seurattaisi.

Talomme neljännessä kerroksessa asui norjalainen tarkkailija ja hänen aasialaissyntyinen vaimonsa, joka oli kahdeksannella kuukaudella raskaana. Aviomies oli työvuurossa Naqurassa, kun terroristit saapuivat taloon. Vaimo oli kumartunut rappukäytävän kaiteen yli, nähnyt heidät ja ymmärtänyt heti, mitä oli tapahtumassa. Hän oli katsonut kelloaan ja miettinyt, että hänellä ehkä olisi kymmenen minuuttia aikaa tehdä lakanoina köysi ja laskeutua talon ulkoseinää pitkin alas. Onneksi hän ei ehtinyt toteuttaa aikomustaan.

Heti, kun hyökkääjät poistuivat rakennuksestamme, pääsi uusi helvetti irti. Ammuskelu oli valtavaa. Kodinturvajoukot olivat saapuneet paikalle ja tekivät parhaansa terroristien kiinni saamiseksi. Jostain syystä Israelin armeijan erikoisjoukot eivät olleet päässeet avuksemme aikaisemmin. Vihdoin ja viimein erikoisjoukot saapuivat ja osa heistä tarkasti kaikki asunnot ja varmisti turvallisuutemme - joten vihdoinkin olimme turvassa. Lapset saivat lohdutusta ja minä valtavan konjakkipaukun laukaisemaan hiukan shokkiani. Sussi, joka tuolloin oli kymmenen, ei tuntunut käsittäneen tilanteen vaarallisuutta. Roger vaikutti rauhalliselta. Kolmetoistavuotiasta Ronia ja minua tapahtuma oli järkyttänyt pahasti.

Terroristien hyökkäyksestä oli kerrottu uutisissa, ja koko Naharia oli herännyt tuohon ammuskeluun - ainakin he, jotka jo olivat ehtineet mennä nukkumaan. Ja hereillä olivat tietenkin lehtimiehet. Rakennuksemme oli nyt sotilaiden vartioima ja piirittämä, mutta kaikesta huolimatta eräs lehtimies oli päässyt rappukäytävään haastattelutoiveissa. Hän soitti ovikelloamme sinnikkäästi, kunnes ymmärsi Rogerin vihaisesta naamasta, että haastattelua ei tule. No he tekevät vain työtänsä, mutta silti...

Emme ole koskaan antaneet haastattelua kokemuksestamme, eikä kansallisuuttamme ole koskaan annettu julkisuuteen.

Tilanteen hiukan rauhoituttua halusin lähteä lasten kanssa kotoa, pois jonnekin, pois, pois... Ulos päästyämme näimme, että talomme ympäristö oli kuin muurahaispesä – aseita, sotilaita poliiseja, ambulansseja.

Menimme erään ystäväperheen luo Naharian eteläosaan monen kilometrin päähän kotoamme, rauhaan ja hiljaisuuteen, minne tapahtumien häly ei kantautunut. Jännittyneinä, huolissamme ja vielä erittäin traumatisoituina odotimme koko aamun tietoa naapuristamme Dannystä ja hänen tyttärestään Einatista. Vihdoin sydäntä särkevä uutinen tuli -

Tämä on kokoelma kirjoituksia suomalaisten YK:n kenttäorganisaation palveluksessa olevien ja sieltä jo eläkkeelle siirtyneiden, sekä heidän perheidensä kokemuksista.

Tuntemukset on kerrottu omin sanoin ilman poliittista johdantoa tai analyysia. Monet YK:n operaatioista tapahtuivat ja edelleen tapahtuvat ankean vaarallisilla konfliktialueilla, joista maailman media ei ole useinkaan kiinnostunut.

Vaikka kaikkea on mahdoton sisällyttää kirjan sivuille, toivomme, että kerrotut tarinat antavat edes jonkinlaisen, välähdyksenomaisen kuvan YK:n Field Service -tehtävistä ja elämästä.

